

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Lausunto perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmisteleavan työryhmän ehdotuksista

Viite: Lausuntopyyntö 8.6.2010, Dnro 20/040/2009

Perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden ja perusopetuksen tuntijaon tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa taito- ja taideaineiden asemaa. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA katsoo, että työryhmä ei ole kaikilta osin onnistunut tavoitteessaan. Esimerkiksi kuvataiteen opetuksen edellytykset heikkenevät merkittävästi nykyisestä.

Koululaitoksessamme arkkitehtuurin perusteiden opetukselle ei ole "korvamerkittyä" tuntimäärää, vaan se tapahtuu kuvataideopetuksen yhteydessä. Olemme huolestuneita ehdotuksesta peruskoulun uudeksi tuntijaoksi, jossa aineenopettajan antama pakollinen kuvataideopetus koostuu vain yhtenä vuonna annettavasta yhdestä viikkotunnista.

Suomen perustuslain mukaan kansalaisilla on oikeus hyvään rakennettuun ympäristöön, ja myös velvollisuus huolehtia siitä. Jotta lain tavoitteet toteutuisivat, tulee kansalaistaitoihin kuulua perusvalmiudet arvioida ympäristön laatua ja ymmärrys hyvän rakennetun ympäristön muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä. Arkkitehtuuri on taidelajina monialainen. Perinteinen ja edelleen sopiva määritelmä arkkitehtuurista on, että se yhdistää tieteen, taiteen ja tekniikan. Arkkitehtuurin kulttuurisen ja yhteiskunnallisen merkityksen ymmärtäminen kuuluu kansalaisen perustaitoihin.

Arkkitehtuuri ympäröi meitä tiloina ja rakennuksina, se on elimellinen osa arkeamme ja juhlaa. Vaikka arkkitehtuuri voidaan nähdä sen omista lähtökohdistaan taiteena, kenties enemmän kuin koskaan aiemmin arkkitehdit haluavat korostaa sen merkitystä ihmisen arjen toimintaympäristönä. Kansalaisten osallistuminen ja merkitys ympäristön suunnittelun ja päätöksenteon prosesseissa lisääntyy merkittävästi. Rakentava osallistuminen edellyttää ympäristön lukutaitoa. Myös rakentamisen laadun kohottamisessa laatua vaativat asiakkaat ovat avainroolissa.

Rakennettu ympäristö antaa kansakunnalle kasvot ja kertoo ajastamme ja arvostuksistamme myös jälkipolville. Arkkitehtuurikasvatus on tärkeässä asemassa myös ilmastonmuutoksen torjumisessa. Hyvä ja kestävä kehityksen periaatteet huomioiva ympäristösuhde ei synny pelkällä luontoherkistelyllä eikä pelkällä syyllistämällä, vaan tarvitaan tietoa, myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä myös ihmisen luomasta rakennetuista ympäristöistä. Arkkitehtuurikasvatus on merkittävässä asemassa ihmisen positiivisen ympäristösuhteen luomisessa, joten sen osuutta koulujen opetuksessa on lisättävä sekä kaikkia oppiaineita läpäisevänä että erityisesti osana taidekasvatusta.

Lausunnon keskeinen sisältö

Suomen Arkkitehtiliitto katsoo, että kuvataidetta tulee olla kaikille yhteisenä oppiaineena jokaisella luokka-asteella, myös 8. ja 9. luokilla. Lisäksi arkkitehtuuri-/ kulttuuriperintökasvatusta on annettava myös muiden oppiaineiden yhteydessä koko peruskoulun ajan. Myöhemmät valinnaiset tai vaihtoehdot opinnot tai ammatilliset opinnot alan oppilaitoksissa voivat rakentua vasta yhteisen perusopetuksen pohjalle.

Helsingissä 1.9.2010

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry:n
Koulutus- ja tutkimustoimikunnan puolesta,

Pia Selroos
SAFAn Koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri